

Församlingsinstruktion

(inklusive församlingens egna tillägg)

Svenska kyrkan
ÖCKERÖ FÖRSAMLING

Församlingsinstruktion för Öckerö församling

Församlingen/pastorat ingår i Göteborgs norra kontrakt i Göteborgs stift.

Kyrkofullmäktiges godkännande: 2020-11-11, paragraf § 12.

Kyrkoherdens godkännande: 2020-11-11_____.

Församlingsinstruktionen utfärdad av domkapitlet i Göteborgs stift: datum och paragraf.

Omvärldsanalys

Öckerö församling består av tio bebodda öar: Öckerö, Hönö, Bohus-Björkö, Fotö, Hälsö, Grötö, Kalvsund, Källö-Knippla, Hyppeln och Rörö. I december 2018 hade kommunen 12 945 invånare. Församlingen hade den 1 januari 2019 8720 tillhöriga. Enligt prognosen kommer församlingen att ha 6844 tillhöriga år 2030.

Ekumenik

Förutom Svenska kyrkan, finns det i kommunen fyra pingstförsamlingar (Öckerö, Hönö, Fotö och Rörö), tre ekumeniaförsamlingar (Öckerö, Hönö, Björkö) samt Frälsningsarmén (Hönö). Det ekumeniska klimatet är gott och gemensamt samverkar kyrkorna i det ekumeniska rådet.

Ekumeniakyrkan på Björkö och Öckerö församling slöt 2019 ett femårigt samarbetsavtal.

Tendenser i samhället

Med 700 aktiva företag i Öckerö Kommun är entreprenörsandan starkt rotad. Andelen öppet arbetslösa i Öckerö kommun är låg. I årskurs 7-9 har andelen som svarar att de mår "utmärkt" på frågan "Hur mår du rent allmänt?" har sjunkit de senaste åren. Fem procent av befolkningen över 65 år i Öckerö kommun har svåra besvär med ängslan, oro eller ångest, och 53% av de äldre i kommunen upplever att de besväras av ensamhet. Kvinnor uppger i högre utsträckning än män att de har lätta eller svåra besvär av ängslan, oro eller ångest.

Avslutande diskussion:

- Det ekonomiska utrymmet kommer enligt prognosen att krympa de närmsta åren. Församlingen behöver ha en tydlighet i vilken riktning den ska gå och hur saker ska prioriteras i takt med att ekonomin krymper. Vi lever i en geografiskt utspridd miljö med tio bebodda öar. Historiskt har varje ö värnat om sitt eget. Utifrån ett församlingsperspektiv kommer vi att behöva samla våra krafter och arbeta tydligare för att verka som en församling.
- Även om arbetslösheten är låg och kommunen beskrivs som en av landets tryggaste, så finns sociala utmaningar. Den upplevda känslan av ensamhet är hög bland de äldre. De senaste åren har vi i kommunen legat statistiskt sett högt vad gäller personer som tar lugnande mediciner. Det finns också tendenser som visar på att det psykiska välbefinnandet bland yngre minskar.
- Kyrkan har traditionellt spelat en stor roll i samhället och åtnjuter alltså ett stort förtroendekapital. Även om det kyrkliga engagemanget är relativt

stort ser vi att vi behöver arbeta för att bli bättre på att nå ut och vara relevanta inte minst bland de yngre och människor mitt i livet.

Den grundläggande uppgiften

I inledningstexten till avsnittet om församlingarna i *Kyrkoordningen*, där församlingarnas syfte och grundläggande uppgift omnämns, framträder det historiska arvet och den dubbla förståelsen av begreppet.

Svenska kyrkan framträder lokalt som en församling. Denna är den primära enheten inom kyrkan. Församlingens grundläggande uppgift är att fira gudstjänst, bedriva undervisning samt utöva diakoni och mission. Syftet är att människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, en kristen gemenskap skapas och fördjupas, Guds rike utbreddas och skapelsen återupprättas. Allt annat som församlingen utför är stöd för och en konsekvens av denna grundläggande uppgift.

Syftesförklaringen i denna passage i kyrkoordningen är grundbulten i själva förståelsen av vad en församling är och ska vara. Självklart kan även andra motiv vägas in och spela en viss roll när vi motiverar varför vi har eller ska ha en viss verksamhet. Dessa andra värden är dock sekundära. Huvudmotivet bakom en verksamhet skall alltid vara att verksamheten som bedrivs ska utföras på ett sådant sätt att den utgör en del av församlingens arbete med den grundläggande uppgiften som hjälper oss att nå församlingens syfte. Verksamheter motiveras med andra ord inte av vad vi har gjort tidigare eller av vad andra församlingar runt omkring oss gör. All verksamhet i församlingen motiveras och har sitt existensberättigande i församlingens syfte och grundläggande uppgift. Det enda som kan ses som undantag från denna regel är de verksamheter som bedrivs på uppdrag av staten såsom begravningsverksamheten.

Färdriktning

Vår förståelse av vad det innebär att vara en församling vilar i mångt och mycket på relationer. **Relationen uppåt** till Gud, **relationen inåt** till dem som är en aktiv del av den kyrkliga gemenskapen och **relationen utåt** till de kyrktrötta och kyrkovana människorna.

Pastoralt program

Gudstjänst

Gudstjänsten är församlingens huvuduppgift och kan på många sätt liknas vid en dialog med Gud. Det är vårt ansvar att öppna och tillgängliggöra gudstjänsten som en mötesplats och gemenskap för andligt sökande människor. Vi behöver

arbeta för att ordet och tonen i våra gudstjänster ska upplevas som relevant och meningsfullt. Det är också viktigt att stärka kopplingen mellan församlingens olika verksamheter och våra gudstjänster.

Vi strävar efter gudstjänster som...

- är kärnan och präglar all verksamhet i församlingen. Församlingens verksamhet ska i huvudsak rikta sig mot gudstjänsten.
- rymmer en gudstjänstbredd som erbjuder gudstjänster som upplevs som meningsfulla för alla åldrar och som erbjuder gudstjänstformer som tilltalar kyrkvana så väl som kyrktrötta och kyrk-ovana människor.

Undervisning och mission

Vår uppgift är att ge evangeliet fötter i vår tid. Undervisningen i församlingen ska präglas av ett tilltal och en ton som knyter an till vår samtid. Vi tror på värdet av samtal, delande och reflektion och önskar att det ska vara en naturlig del av församlingens liv. Vårt kunskapsbegrepp omfattar mer än fakta och sådant som vi kan beskriva med ord.

Vi strävar efter en undervisning och mission som...

- utgår ifrån vår samtid och strävar efter att möta de frågor som håller människor i vår tid vakna om nätterna.
- syftar till att nå och hjälpa människor att växa genom erfarenheter såväl som genom förståelse.

Diakoni

Kyrkan är kallad att förmedla hopp och peka på Guds omsorg och möjligheter. Vi tänker oss att vi alla under olika perioder i livet kan vara i behov av hjälp på olika sätt. Det är på så vis viktigt att församlingens diakonala verksamhet når alla livets åldrar och når ut till olika grupper i vårt samhälle.

I vår församling finns både ett behov av en traditionell diakoni (det vill säga sorgegrupper, enskilda samtal, besök på äldreboende, hembesök, rådgivning och ekonomisk hjälp) och en diakoni som vågar pröva nya former och arbetar mera utåtriktat.

Vi strävar efter en diakoni som...

- når ut till människor i alla åldrar.
- har ett aktivt och medvetet arbete som riktar sig mot personer i icke självvald ensamhet samt barn och ungdomar som mår dåligt.
- arbetar uppsökande och är närvarande i samhället.

Prioriterade områden

En församling

Församlingens geografi är en förutsättning som skapar både utmaningar och unika möjligheter. En stor fråga för oss har varit hur vi ska vara församling på tio bebodda öar. Vi tror att de bästa förutsättningarna för att bidra till tydlig ansvarsfördelning, långsiktig ekonomisk bärkraft och god arbetsmiljö är att utgå ifrån en församling med ett gemensamt uppdrag.

- Ansvaret för den grundläggande uppgiften och församlingens resurser ska hållas samman. Resurserna fördelas efter behov och inte efter att församlingens olika delar ska behandlas lika.
- Grundtanken är inte att tänka utifrån distrikt. Däremot ska hänsyn tas till demografi, geografi samt tidigare etablerad verksamhet.

Volontärarbete

Samtidigt som vi arbetar för att stärka förståelsen av att vi är en stor gemenskap med en gemensam uppgift behöver vi också arbeta för att uppmuntra våra mindre gemenskaper. Vi tror att de små gemenskaperna med personliga relationer spelar en viktig roll i att skapa delaktighet, och uppmuntrar till ansvar.

- De närmaste åren ska vi arbeta fram en tydlig strategi för hur vi följer upp och utrustar volontärer, som kan ta eget ledars ansvar i församlingen.
- Arbetet med att identifiera och engagera volontärer ska genomsyra församlingens verksamheter.

**Ekonomi*

Församlingen har genom åren haft ett rikt och mycket uppskattat engagemang från stiftelse och föreningar som upplåtit och underhållit gudstjänstlokaler åt församlingen. Med en krympande ekonomi och många fastigheter har församlingen beslutat att de kyrkorna som i dag är ägda av föreningar ska övertas av församlingen om förmågan att driva eller underhålla uteblir. Vad gäller övriga kapell och församlingshem som idag ägs av föreningar och stiftelse är det troliga scenariot att församlingen kommer att avyttra fastigheten efter övertagandet. En viktig fråga för oss är att prioritera verksamhet och arbeta för att hålla nere kostnaderna för fastigheter och stödjande verksamhet. Samtidigt vill vi fortsätta vara en närvarande kyrka på alla församlingens bebodda öar.

- Vi ska i arbetet med lokalförsörjningsplanen arbeta för att prioritera och skapa goda förutsättningar för församlingens verksamhet.
- Församlingen ska som regel inte bevilja ytterligare lån eller resurser till de församlingsanslutna föreningarna eller stiftelsen. Kan föreningarna eller stiftelsen inte ombesörja egna kostnader eller tillse nödvändiga resurser övertar församlingen lokalerna enligt föreningarnas och stiftelsens

stadgar. Församlingen har för avsikt att överta och driva kyrkorna (på Hönö och på Björkö) om föreningarna saknar förmågan att fortsätta underhålla och bekosta kyrkan. Vad gäller Hönö kyrka har en process påbörjats. Vi räknar med att Hönö kyrka ska vara i församlingens ägo så fort erforderliga beslut fattats. Vad gäller övriga kapell och församlingshem som idag drivs av föreningarna eller stiftelsen, är grundprincipen att de ska avyttras, i enlighet med principen om att försöka hålla nere kostnader för fastigheter och prioritera verksamhet.

- Församlingsanknutna stiftelsen och föreningarna kan om de så önskar välja att ta ut en hyra för lokalen av församlingen i samband med gudstjänst. Tidigare år har kyrkorådet beviljat bidrag till församlingsanslutna föreningar och stiftelse. Förhoppningen med att ta ut en hyra i stället för ett bidrag är att skapa långsiktighet i planeringen samtidigt som det understryker ansvaret för lokalen.
- I de lokaler där församlingen firar gudstjänst, och som inte ägs av församlingen, ansvarar föreningen för att det finns de fasta (t ex ljudanläggning) och lösa föremål (psalmböcker) som krävs för att fira en enkel gudstjänst.

Nå kyrk-ovana och kyrktrötta människor

Vi verkar i en bygd där förhållandevis många har ett intresse för kyrklig verksamhet. Detta till trots kan vi konstatera att vi behöver bli bättre på att nå ut till kyrk-ovana och kyrktrötta människor. Församlingen ska:

- Särskilt prioritera arbetet med att hitta vägar för att nå ungdomar och människor mitt i livet.
- Arbeta aktivt med våra kontaktytor med kyrk-ovana och kyrktrötta människor såsom till exempel att få konfirmanderna att stanna kvar i ungdomsverksamheten som faddrar.
- Arbeta fram verksamheter och ett språk som upplevs som relevant och meningsfullt för kyrktrötta och kyrk-ovana människor.

Barnkonsekvensanalysens resultat

Barnen har en viktig plats i kristen tro. I dopgudstjänsten läser vi texten om när Jesus tar barnen till sig och säger: "Den som tar emot ett sådant barn i mitt namn, han tar emot mig. Och den som tar emot mig, han tar inte bara emot mig utan honom som har sänt mig." (*Markusevangeliet 9:37*).

Barn har en tro och en erfarenhet som är lika mycket värd att lyssnas på och ta hänsyn till som någon annans. Barn har inte samma förutsättningar att göra sina röster hörda som vuxna. Därför måste ansvariga för gudstjänster och

verksamheter hela tiden arbeta för att på bästa sätt låta barnperspektivet finnas med i både planering och genomförande.

- Barnens säkerhet, trygghet och behov av nära och stabila relationer över tid ska så långt som möjligt prioriteras.
- Vi vill arbeta för att hitta vägar för att hjälpa och stötta barn och unga som mår dåligt
- Barnen har lika mycket rätt som någon annan grupp till resurser och tid.
- Vi vill prioritera arbetet med att hjälpa barn och unga i församlingen att hitta en tro, fördjupas i sin tro och växa in i en meningsfull gudstjänstgemenskap.

***Förskolan**

Barnen har en central plats i Öckerö församling. Församlingens förskola utgör en betydande och viktig del av församlingens arbete med barn och familjer. I vår förskola strävar vi efter att inkludera och göra barnen delaktiga i en kristen värdegrund, och ta barnens rätt till andlighet på allvar.

***Begravningsverksamheten**

Begravningsverksamheten bedrivs på statens uppdrag. Församlingen har två kyrkogårdar, en på Öckerö och en på Hönö. Kyrkogårdarna är viktiga mötesplatser där kyrkogårdspersonalen möter människor i olika livssituationer och tillhörigheter. Bemötandet präglas av en lyhördhet för anhörigas tankar, vilja och behov av tröst och hopp. Verksamheten präglas av en respekt för människokroppens värdighet också efter döden.

Domkapitlets regler

- Domkapitlet har beslutat att huvudgudstjänst med nattvard ska firas minst fyrtio gånger per kyrkoår i Öckerö församling.
- Domkapitlet har beslutat att en huvudgudstjänst firas varje sön- och helgdag i församlingen.
- Domkapitlet har beslutat att ekumenisk huvudgudstjänst får firas två gånger per år i Öckerö församling. De samfund som, förutom Svenska kyrkan deltar är Pingstkyrkan, Frälsningsarmén och Equmeniakyrkan.
- I församlingen/pastoratet finns för närvarande följande kyrkomusikerbefattningar: en organist, två kantorer och en arbetstagare med annan kyrkomusikalisk inriktning.
- Domkapitlet har beslutat att minst en av församlingens kyrkomusiker skall vara organist.

- Domkapitlet har beslutat att församlingen ska följa svenska kyrkans konfirmandriktlinjer.
- Församlingen/pastoratet har ekumeniskt samverkansavtal med Equmeniakyrkan Bohus-Björkö som tillhör Equmeniakyrkan.
- Stiftsstyrelsen har beslutat att minst två komministerbefattningar skall finnas i församlingen.
- I församlingen finns en diakonbefattning.

Kyrkor, kapell och gudstjänstlokaler

Församlingen äger två kyrkor (Mariakyrkan och Öckerö kyrka) samt Hönö kapell. Vi firar gudstjänster i fyra kyrkor, tre kapell och två församlingshem. Kyrkorna som församlingen firar gudstjänst i är Mariakyrkan, Öckerö kyrka, Hönö kyrka och Björkö kyrka. Hönös och Björkö kyrkor liksom Knippla kapell, Hyppelns- och Rörö församlingshem är uppförda av frivilligt hopsamlade medel och drivs idag av föreningar. Öckerö församling har sedan en tid tillbaka också firat gudstjänst i Pingstkyrkans lokaler på Kalvsund.

Kyrkornas nyttjande

a. Öckerö kyrka nyttjas 0,75 gånger per vecka.

Typer av gudstjänst: mässa, gudstjänst, begravning, bröllop, vigsel och dop

b. Mariakyrkan nyttjas 2,8 gånger per vecka.

Typer av gudstjänst: mässa, gudstjänst, begravning, bröllop, vigsel och dop

c. Hönö kyrka nyttjas 2,9 gånger per vecka.

Typer av gudstjänst: mässa, gudstjänst, begravning, bröllop, vigsel och dop

d. Björkö kyrka nyttjas 1,3 gånger per vecka.

Typer av gudstjänst: mässa, gudstjänst, begravning, bröllop, vigsel och dop

e. Knippla kapell nyttjas 0,5 gånger per vecka.

Typer av gudstjänst: mässa och gudstjänst

f. Hyppelns kapell nyttjas 0,33 gånger per vecka.

Typer av gudstjänst: mässa och gudstjänst

g. Rörö församlingshem nyttjas 0,5 gånger per vecka.

Typer av gudstjänst: mässa och gudstjänst

h. Hönö kapell nyttjas 0,4 gånger per vecka.

Typer av gudstjänst: begravning

Redogörelse för praxis angående själavård och kyrkliga handlingar på minoritetsspråken, gudstjänster på andra språk än svenska, annan verksamhet för viss språkgrupp

Öckerö församling har inga kända grupper med behov av gudstjänster och verksamhet på annat språk. Då behov uppstår tillgodoses detta på bästa sätt genom samverkan med andra församlingar och deras resurser.

** Tillägg till Församlingsinstruktionen.*